

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

06-07-103S

СИЛАБУС	ТРАДИЦІЙНА КУЛЬТУРА УКРАЇНЦІВ	
SYLLABUS	TRADITIONAL CULTURE OF UKRAINIANS	
Шифр за ОП Code in Degree Programme	OK 18	
Освітній рівень Level of Education	бакалаврський (перший) Bachelor's (first)	
Галузь знань Field of Knowledge	03	Гуманітарні науки Humanities
Спеціальність Field of Study	034	Культурологія Cultural Studies
Освітня програма Degree Programme	Креативна та цифрова культура Creative and Digital Culture	

РІВНЕ – 2023

Силабус навчальної дисципліни *Традиційна культура українців* для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Креативна та цифрова культура», 034 Культурологія. Рівне. НУВГП. 2023. 15 с.

ОП на сайті університету: <http://ep3.nuwm.edu.ua/21004/>

Розробник силабусу: Коберська Т.А., кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та культурології

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «01» вересня 2023 року

Завідувач кафедри: Шадюк Т.А., к.філос.н., доцент кафедри філософії та культурології

Керівник (гарант) ОП: Коберська Т.А., к.філос.н., доцент кафедри філософії та культурології

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ
Протокол № 3 від “ 27 ”вересня 2023 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІ:
Н.Е. Ковшун д.е.н., професор

Попередня версія силабусу S 06-07-22

© НУВГП, 2023

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТРАДИЦІЙНА КУЛЬТУРА УКРАЇНЦІВ	
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	<i>бакалавр</i>
Освітня програма	<i>Креативна та цифрова культура</i>
Спеціальність	<i>034 Культурологія</i>

Рік навчання, семестр	1 рік, 2 семестр
Кількість кредитів	4.5
Лекції:	24/4
Практична робота:	22/14
Самостійна робота	89/117
Форма навчання	денна/заочна
Форма підсумкового контролю	екзамен
Мова викладання	українська

ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКА (ІВ)

Лектор

Коберська Тетяна Ананіївна,
кандидат філософських наук,
доцент кафедри філософії та
культурології

Вікіситет

вказується
URL: <https://cutt.ly/L21YksL>

ORCID

вказується
UR: <https://orcid.org/0000-0001-6920-2004>

Як комунікувати

За допомогою електронного листування
t.a.koberska@nuwm.edu.ua
Поза заняттями студенти можуть комунікувати з викладачем за допомогою груп у Телеграмі, з понеділка по п'ятницю з 9-00 до 19-00, проводяться консультації до чи після пар. Під час письмових звернень студент обов'язково має вказати своє прізвище, ім'я, рік навчання та академічну групу.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Мета та завдання

Вивчення навчальної дисципліни «Традиційна культура українців» сприяє прилученню студентів до інтелектуального змісту людської духовності через ознайомлення з історичною еволюцією і

сучасним змістом проблем матеріальної та духовної культури українського народу. **Мета курсу** – на основі історичного минулого і сьогодення України показати особливості формування та розвитку культури українського народу, ознайомити студентів із історією традиційної побутової культури та духовних надбань. Сформувати у студентів відчуття причетності до тисячолітньої історії та культури українського народу, розвинути у них патріотичні, державницькі та морально-етичні переконання.

Завдання курсу «Традиційна культура українців» полягає в тому, щоб на основі сучасних наукових досягнень, в умовах утвердження національнодержавницької самосвідомості українства, значного підвищення серед громадськості інтересу до власної культури, показати етапи і особливості формування території України, етнічний склад та мовну структуру населення, матеріальну й духовну культуру українського народу.

У результаті вивчення даного курсу студент повинен **знати**: предмет та завдання етнографії та етнології України, її методико-теоретичний потенціал, основні джерела з курсу: історичні, археологічні, фольклорні, етнографічні та досягнення істориків, етнологів, фольклористів у вивченні основних проблем, теорії та етапи етногенезу й етнічної історії українців, субетнічні та етнографічно-регіональні групи українців, виразні характеристики їх культурно-побутових традицій: народної матеріальної культури українців (народна архітектура, житло і поселення, традиційні промисли та ремесла, народне вбрання, кулінарія); духовної культури українців (мова як чинник етнотворення, мовні діалекти, календарна обрядовість, вірування та повір'я, народна символіка, ужиткове мистецтво); традиційної соціонормативної культури (громадський побут, звичаєве право, родинний побут, сімейна обрядовість) та особливості національного характеру й ментальності.

уміти: здійснювати історичний й етнологічний аналіз явищ та процесів історико-культурної спадщини українського етносу; застосовувати різноманітні методи, форми, прийоми і сучасні технічні засоби вивчення дослідницького матеріалу; самостійно працювати з археологічними, етнографічними, фольклорними, історичними джерелами та літературою; здійснювати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел; застосовувати здобуті знання, навички та вміння в практичній діяльності в галузі фундаментальних розділів етнології для дослідження етнічних явищ та процесів, реконструкції окремих елементів та обрядів традиційної культури; орієнтуватися в особливостях матеріальної та духовної культури українців та інших етносів на території України, оцінювати їхню значимість у житті народу; вміти використовувати набуті знання у професійній діяльності (музейні виставки, етнографічні екскурсії, фольклорні фестивалі), популяризувати традиційну культуру українців як значиму частку світової культури.

Посилання на розміщення освітнього компонента на навчальній платформі Moodle, на платформі освітніх програм та їхніх освітніх компонентів

<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=1876>

Передумови вивчення*

(місце освітнього компоненту в структурно-логічній схемі)

Передумови вивчення забезпечують такі навчальні дисципліни: Історія філософії, Українська державність і культура, Міфологія.

Компетентності

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ФК1. Здатність презентувати результати професійної діяльності в усній та письмовій формі, надавати відповідну аргументацію.

ФК2. Здатність визначати ступінь цінності та унікальності об'єктів культури у українському та міжнародному контекстах.

ФК 4. Здатність розуміти та інтерпретувати джерела культури (писемні, речові, віртуальні) з урахуванням різних контекстів (історичного, соціального, антропологічного, політичного, релігійного, екологічного тощо).

ФК 9. Здатність оцінювати матеріальну та духовну цінність об'єкта культурної спадщини різних історичних періодів та географічних ареалів.

ФК 10. Здатність популяризувати знання про культуру та поширювати інформацію культурологічного змісту, використовуючи сучасні інформаційні, комунікативні засоби та візуальні технології.

ФК15. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати навчання (ПРН). Результати навчання (РН)*

ПР2. Аналізувати, коментувати, узагальнювати наукові та аналітичні тексти культурологічного характеру.

ПР3. Створювати логічно і структурно організовані тексти з питань культурології, відповідно до спеціалізації.

ПР4. Знати та розуміти теоретичні підходи до визначення культури, її проявів та форм існування.

ПР5. Збирати, упорядковувати та аналізувати інформацію щодо культурних явищ, подій та історико-культурних процесів.

ПР6. Виявляти, перевіряти та узагальнювати інформацію щодо різноманітних контекстів культурної практики, визначати ступінь її актуальності із застосуванням релевантних джерел, інформаційних, комунікативних засобів та візуальних технологій.

ПР7. Розуміти чинники культурної динаміки, принципи періодизації культурних процесів, їх специфічні риси та характеристики.

ПР8. Інтерпретувати культурні джерела (речові, друковані, візуальні, художні) з використанням спеціальної літератури та визначених методик, аргументовано викладати умовиводи щодо їх змісту.

ПР13. Презентувати знання про культуру відповідно до спеціалізації представників різних професійних груп та здобувачів освіти.

Структура та зміст освітнього компонента

Теми лекційних занять:

Змістовий модуль I Українська етнічність

1. Теоретико-методологічні засади дисципліни. Джерела етнографічної науки

Опис теми. Зародження і розвиток українського народознавства. Основні етапи розвитку українознавства – вітчизняного й зарубіжного. Становлення і перспективи розвитку українського народознавства в незалежній Україні. Місце етнографії в системі наук. Основні джерела та методологія етнографічних досліджень. Історичні джерела: письмові документи, матеріали польових досліджень, музейні зібрання, графічні та образотворчі матеріали, дані суміжних наук. Письмові документи: літописи, хроніки, щоденники, описи, майнові описи, судові звіти, переписи, топографічні описи. Етнографічні джерела: образотворчі та графічні матеріали, господарські знаряддя праці, предмети хатнього начиння по побуту, одяг. Музейні зібрання. Музеї в діаспорі.

2. Розвиток етнографії й етнології у світі та Україні

Опис теми. Етнос і етнічність як базові категорії сучасної етнології. Розвиток української етнології в II пол. XVII – XVIII ст. Козацько-старшинські літописи. Розвиток просвітницького напрямку в українській етнографії: Г.Сковорода, І.Котляревський та ін. Українська етнологія в середині XIX ст. Діяльність українських вчених М.Максимовича, Й.Бодяньського, Я.Головацького та ін. в галузі етнографії. Діяльність Південно-Західного відділу Географічного товариства. Вклад у розвиток етнографічних знань П.Чубинського, М.Драгоманова, Хв. Вовка, В. Антоновича. Розвиток етнологічної науки в XX ст. Етнографічна комісія ВУАН, кабінет антропології та етнографії ім. Хв. Вовка та їх діяльність. Центри сучасних етнологічних досліджень. Сучасні проблеми етнологічної науки.

3. Етнос та етнічні процеси. Теорії етногенезу

Опис теми. Етноеволюційні процеси. Поняття “етногенезу”, “етносу”, “нації”. Структуроутворюючі елементи етносу. Етнічна консолідація. Етнічна асиміляція. Акультурація. Основні теорії етносу. Примордіалізм. Еволюціонізм. Дифузійонізм. Соціологічна школа в етнології. Функціоналізм. Школа історичної етнології в США. Структуралізм. Культурний релятивізм. Неоеволюціонізм. Біологічна теорія етносу. Енергетична теорія етносу. Новітні концепції в етнології. Постмодернізм. Етнічні процеси у сучасному світі.

4. Походження українського етносу. Історико-етнографічне районування та субетносу

Опис теми. Мова як визначальний чинник етнотворення. Антропологічні риси українців. Етнічність українців. Найменування України та українців. Основні етапи етногенезу українців. Концепції походження українців: “єдиної колиски”, автохтонності М. Грушевського, безперервності Я. Пастернака, незалежного розвитку окремих східнослов'янських народів Я. Дашкевича. Державотворення України. Етнонаціональна структура населення України. Етнографічні групи українців. Історико-етнографічні регіони: Наддніпрянина, Слобожанщина, Степова Україна, Українське Полісся, Волинь, Поділля. Історико-етнографічні землі: Покуття, Буковина, Гуцульщина, Бойківщина, Лемківщина, Закарпаття тощо. Українська діаспора. Українська еміграція та її чисельність. Збереження і розвиток етнокультурної самобутності українців у діаспорі. Етноцентризм та націоналізм.

5. Народні промисли та ремесла господарства та народна архітектура українців

Опис теми. Основні галузі господарства. Види традиційних народних промислів та ремесел: каменярство, лісові та деревообробні, гончарство, ткацтво,

обробка шкіри, килимарство, ковальство, гутництво. Солеварні та солевидобувні промисли. Чумацтво. Декоративно-прикладне мистецтво. Народна скульптура: вироби з каменю, кістки, рогу та дерева. Художня обробка шкіри. Українське золотарство. Українські писанки. Українське народне килимарство, художня обробка металу.

Типи забудови та типи дворів у різних етнорегіонах України. Конструкції житла та господарських будівель. Сільська садиба. Типи садиб (вільна, однорядна, двохрядна, Г- і П-подібні, замкнута, зимівник, гражда, круглий двір). Типи традиційного житла. Кількість камер, прибудов. Використання будівельних матеріалів (мазанка, саманна, цегляна). Способи будівництва, особливості покриття. Звичаї, пов'язані з будівництвом. Прикраси житла зовні і всередині. Просторове розміщення в інтер'єрі української хати, сакральне значення печі, кутів. Традиційні громадські споруди. Культурні споруди (церкви, каплиці). Народна архітектура сільських житлових комплексів. Шпиталі. Школи. Корчми, шинки. Традиційний транспорт.

6. Українське національне вбрання. Народна кухня. Традиції народного харчування

Опис теми. Класифікація народного одягу. Регіональні особливості вишивки в Україні. Жіночі зачіски. Головні убори та прикраси. Чоловічі зачіски. Головні убори та прикраси. Український традиційний костюм XIV – XVII ст. Козацький одяг. Одяг української шляхти. Особливості українського костюма в XVIII – поч. XX ст. Етносимволічна знаковість народного костюма. Сакральне значення окремих елементів одягу (сорочка, вінок, хустка, шапка, пасок).

Народна кулінарія та система харчування. Щоденна, святкова та обрядова їжа. Ритуальні страви. Хліб в обрядах українців. Етикет та режим харчування. Основні харчові заборони. Регіональні особливості народного харчування українців. Минуле та сучасність: гастрономічні фестивалі в Україні.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ДУХОВНА ТА СОЦІОНОРМАТИВНА КУЛЬТУРА УКРАЇНЦІВ

7. Традиційний громадський побут українців. Звичаєве право

Опис теми. Традиційні громадські спільності. Дотримання громадою норм звичаєвого права. Громадське самоврядування. Колективна трудова взаємодопомога (толока, супряга). Традиційні громадські спільноти (цехи, козацькі та чумацькі громади, братства, артілі). Дівочі й парубоцькі громади. Вечорниці. Ініціація в традиційних громадських спільнотах. Громадські свята. Народна етикетна культура.

Народне звичаєве право, його характерні риси. Історія вивчення. Правові традиції і звичаї. Копні (зборові) суди. Питання власності в звичаєвому праві. Торгівля, обмін, позики. Сімейні взаємини в звичаєвому праві, право спадковості. Співвідношення кодифікованого та звичаєвого права.

8. Сімейні відносини та родинна обрядовість

Опис теми. Традиції дошлюбних відносин. Передвесільні обряди та звичаї (сватання, оглядини, заручини, вінкоплетіння). Запрошення на весілля. Гільце (вільце). Весільна обрядовість і звичаєвість (розплетини, передшлюбні, шлюбні та післяшлюбні обряди, від'їзд молодої до молодого). Післявесільні обряди та звичаї шлюбні угоди. Сім'я та сімейний побут. Формування української родини. Структура української системи споріднення. Типи та структура сім'ї. Стосунки в середині сім'ї. Терміни спорідненості і свояцтва. Родинна звичаєвість. Родини і хрестини. Приєднання нового члена сім'ї до родинного вогнища. Інститут кумівства й опіки. Вірування, пов'язані з народженням дитини. Виховання дітей. Основні засади української етнопедагогіки. Поховальна обрядовість. Шанування культу померлих.

9. Особливості українського народного календаря

Опис теми. Особливості українського народного календаря. Зимово-весняні свята й обряди. Пилипівський піст. Введення (третя Пречиста). Катерини. Андрія. Миколая. Свята зимового сонцестояння. Різдво. Василя і Меланки. Шанування скотарських культів. Культ землеробства. Культ пращурів у новорічних обрядах. Водохрещення й завершення свят зимового сонцевороту.

Перехід від зими до весни. Масниця. Піст. Вербна неділя. Страсний тиждень. Великдень. Проводи. Зелені свята й культ рослинності. Водіння Куста, Тополі. Свята літнього сонцестояння. Купальська обрядовість. Петрівський піст і Петрів день. Маковія. Жнива. Обжинки. Перехід до осені. Спас. Успіння Пресвятої Богородиці (перша Пречиста). Різдво Пресвятої Богородиці (друга Пречиста). Покрова.

10. Народні знання, вірування, міфологія та релігія українців

Опис теми. Астрономічні знання та народний календар. Зоряне значення праукраїнського календаря. Українська народна медицина та метеорологія. Українські символи та священні знаки. Демонологія. Міфологія. Анімізм. Тотемізм. Культ пращурів. Магія. Фетишизм. Пантеон. Генезис розвитку вірувань і повір'їв. Історія вивчення народних вірувань в українській етнографії. Особливості української міфології. Український Олімп. Християнська релігія й церква та їх вплив на народний світогляд. Дуалізм та синкретизм вірувань та повір'їв. Дослідження язичницьких впливів на християнську культуру в Україні митрополитом Іларіоном (І. Огієнком). Прояви язичництва в традиційних обрядах. Апокрифи. Релігійні меншини в сучасній Україні та поняття релігійної дискримінації.

11. Фольклорна творчість як прояв духовності народу

Опис теми. Самобутність українського фольклору. Магічність пісні та обряду. Поняття про календарно-обрядову поезію. Пісні різдвяного циклу. Веснянки. Русальні пісні. Купальські пісні. Жнивварські пісні. Народна музична культура. Музична етнографія. Проблеми становлення української фольклористики. Розвиток народного українського мелосу. Кобзарська пісня. Народні музичні інструменти. Народний танець. Сучасний стан українського фольклору в Україні та світі. Фольклорна фестивальна діяльність.

12. Етнопсихологія українців

Опис теми. Історія формування поняття «національний характер» та «менталітет» та (Ю. Липа, В. Липинський, І. Мірчук, В. Янів, Д. Донцов, О. Забужко та ін.). Співвідношення понять: національний, етнічний характер, психічний склад нації, менталітет, ментальність. Чинники, які впливають на формування та функціонування рис національного характеру: генетичний, географічний, історичний, суспільний, релігійний, культурний. Етнічні стереотипи. Фактори формування психотипу етносу: природно-географічні (лісостеп безкрайня), іноетнічні впливи, соціальні (різні форми суспільного устрою), геополітичні (розташування між хліборобським і кочовим світом). Зміст етнічної ментальності. Риси українського національного характеру. Архетипи української ментальності: архетип Землі-матері (хліборобський психотип); козацький архетип (агресивний, войовничий). Ментальні структури та механізми створення національного ідеалу (антеїзм, індивідуалізм, кордоцентризм, ірраціоналізм, екзистенціалізм). Основні риси українського національного характеру. Етнічні традиції у сучасному діловому спілкуванні.

Тематика семінарських занять:

Семінарське заняття 1

Зародження та становлення етнографії в Україні

Семінарське заняття 2

Історіографія етнології: школи та напрямки

Семінарське заняття 3

Теорія етносу. Концепції етногенезу українців.

Семінарське заняття 4

Традиційне господарство, ремесла, промисли та народна архітектура українців

Семінарське заняття 5

Традиційне вбрання. Особливості народної кулінарії

Семінарське заняття 6

Громадський побут та звичаєве право українців

Семінарське заняття 7

Шлюб. Сімейні відносини та родинна обрядовість

Семінарське заняття 8

Український календар та народна обрядовість

Семінарське заняття 9

Народні знання, повір'я, міфологія та релігія українців

Семінарське заняття 10

Українська фольклорна творчість

Семінарське заняття 11

Етнопсихологія українців

Із детальними завданнями практичних занять можна ознайомитись у методичних вказівках до курсу **06-07-172** за покликанням: <http://ep3.nuwm.edu.ua/19320/>

Форми та методи навчання

Методи навчання: Інтерактивні лекції, мультимедійні презентації, обговорення медійних матеріалів культурологічної тематики, виклад проблеми з використанням першоджерел, навчальна дискусія, дебати, метод «малих груп», прес-конференція, аналіз і самоаналіз; технології викладання: аналіз конкретних ситуацій, обговорення, презентації.

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

технічні засоби навчання: мультимедійне обладнання, ноутбук; програмне забезпечення: MS Windows, доступ до Інтернет; система дистанційного навчання Moodle.

Порядок оцінювання програмних результатів навчання/ результатів навчання

Успішному складанню іспиту з дисципліни передуює опанування теоретичного матеріалу та виконання практичної (аудиторної, самостійної, дистанційної) роботи. Результати вчасно пройденого проміжного контрольного тестування (модуль 1, модуль 2) можуть бути зараховані як підсумковий контрольний тест (залік). За бажанням студента покращити підсумкові результати курсу, оцінки за модулі можуть бути скасовані і студент має право скласти винятково екзамен, де має змогу отримати певну кількість балів, виходячи з максимальної кількості, що дорівнює сумі балів за модулі – 40. Перелік критеріїв оцінювання: - 60 балів – за вчасне та якісне виконання завдань практичних занять та самостійну роботу; - 40 балів – модульний контроль, який складається з двох модулів (МК1 – 20 балів, МК 2 – 20 балів). Усього 100 балів. Підсумковий контроль – екзамен.

Критерії оцінювання, детальний розподіл балів та шкала оцінювання наведена на сторінці навчальної дисципліни на навчальній платформі Moodle: <https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=1876>

Модульний контроль проходить у формі тестування на платформі системи Moodle через ННЦНО. У тесті передбачено 30 запитань різної складності: рівень 1 – 20 запитань по 0,5 балів (10 балів), рівень 2 – 4 запитання по 1 балу (4 бали), рівень 3 – 6 запитань по 1 балу (6 балів). Усього – 20 балів. Оцінка автоматично генерується в середовищі Moodle, фіксується викладачем в електронному журналі дисципліни і контролюється деканатом.

Рекомендована література (основна, допоміжна)

Список рекомендованих джерел

Базові

1. Вовк Ф. Студії з української етнографії та антропології: нова редакція / Федір Вовк упорядн. О. О. Савчук. Харків: Видавець Олександр Савчук, 2022. 464 с. <http://elib.nplu.org/view.html?id=431>
2. Гордійчук О.О. Ментальність у добу глобалізації: монографія. Житомир: Новоград, 2021. 372 с.
3. Етнографія України: курс лекцій: навч. посібник / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені П.Тичини; укладач О. В. Дудник. Умань: Візаві, 2019. 148 с.
4. Етнопсихологія / Укладачі Ольховецький С.М. Ольховецький В.С. Умань: Видавничо-поліграфічний центр "Візаві", 2019. 155 с.
1. Лазарович, М. Історія та культура України: підручник / М. Лазарович. Тернопіль: ЗУНУ, 2023. 731 с.
2. Павленко В.М., Тагліні С.О. Етнопсихологія. Навчальний посібник. К., 2019. 448 с.
3. Байцар А. Л. Україна та українці на європейських етнографічних картах. Монографія / А. Л. Байцар. Львів: ЗУКЦ, 2022. 328 с.
4. Утвенко В. В. Етнологія: навч. посіб. К.: ДП «Вид. Дім «Персонал», 2017. 244 с.
5. Хрящевська Л.М. Етнологія України: теоретико-методологічні здобутки у контексті розвитку світової етнологічної думки. Навч. посібник. Видавничий дім «Гельветика», 2017. 214 с.
6. Шаповал Л. І. Етнографія України: навч. посіб. Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2021. 298 с.

Додаткові

1. Васильєва Т. Соколюк Л. Про культурно-мистецькі втрати під час російсько-української війни 2022 року. Народна творчість та етнологія 2022. №2 С. 82–87.
2. Ігнатенко І. Шлюбно-сімейні стосунки у традиційній культурі українців. Харків, 2017.
3. Леонова Н. Українська мова 2021-2023 роки. Лінгвоцид на тимчасово окупованих територіях держави Україна. Науковий вісник ДДУВС. 2022. Спеціальний випуск № 2. С. 170-177
4. Свиридчук Н. Технології залучення учнівської молоді до українських традицій засобами етнотуризму // Педагогічні науки. Вип. 1. 2023. С. 154-164 <http://surl.li/pzezi>
5. Скляр В. Етномовний склад населення України: наслідки російщення. Народна творчість та етнологія. 2018. № 3 (373). С. 31–41. <http://surl.li/pzewz>

Методичне забезпечення

Коберська, Т. А., Сарнавська, О. В. (2020) 06-07-172М Методичні вказівки та плани семінарських занять з навчальної дисципліни «Традиційна культура українців» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійними програмами «Креативна та цифрова культура» спеціальності 034 «Культурологія» денної та заочної форми навчання. <http://ep3.nuwm.edu.ua/19320/>

Інформаційні ресурси в Інтернет

<https://nte.etnolog.org.ua/> - Журнал «Народна творчість та етнологія»
<http://history.org.ua/uk> - Інститут історії України НАН України

<http://www.guide.amu.edu.pl/social/structure.htm> - Інститут етнології і культурної антропології університету Адама Міцкевича в Познані / Institute of Ethnology and Cultural Anthropology, Adam Mickiewicz University Poland, Poznan (Польща)

<http://www.aaanet.org> – Академія антропології США / академия антропологии США

<http://www.anthropology.ox.ac.uk> – факультет антропології та музей етнографії Оксфордського університету / School of Anthropology and Museum Ethnography, University of Oxford United Kingdom, Oxford (Велика Британія)

Поєднання навчання та досліджень

Студенти мають можливість брати участь у виконанні індивідуальних завдань науково-дослідницького характеру, виступати із результатами досліджень на студентських наукових конференціях, засіданнях круглого столу, а також можуть бути долучені до написання та опублікування есе, наукових статей із тематики курсу та засідань постійно діючого філософського гуртка «Sofia». Тему дослідницької роботи можна вибрати самостійно за погодженням із викладачем. За усі види робіт студенти отримують додаткові бали. Також додаткові бали студентам можуть бути зараховані за конкретні пропозиції з удосконалення змісту та практик навчальної дисципліни та за участь у культурно-мистецьких заходах міста.

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Взаємодія з людьми, загальнокультурна грамотність, здатність до навчання, здатність логічно обґрунтовувати позицію, навички усного та письмового спілкування, вміння слухати і запитувати, формування власної думки та ін.

Дедлайни та перескладання

Усі завдання, передбачені програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані у встановлений термін (14 днів від дня проведення лекційного чи практичного заняття). Під час виконання письмових та тестових завдань не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими (оригінальними).

У разі відсутності на занятті через хворобу або мобільність студент зобов'язаний самостійно виконати завдання відповідно до методичних рекомендацій, розміщених на навчальній платформі Moodle. Допускається у порядку, встановленому НУВГП, вільне відвідування студентами навчальних занять відповідно до Порядку про вільне відвідування студентами навчальних занять в НУВГП <http://ep3.nuwm.edu.ua/6226/>.

Інформація щодо перездачі модулів розміщена в розділі Оголошення на навчальній платформі НУВГП <https://exam.nuwm.edu.ua/>.

Порядок ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП <http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/1/4273.pdf>

Неформальна та інформальна освіта (за потреби)

Здобувачі мають право на перезарахування результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного Положення про неформальну освіту. <http://ep3.nuwm.edu.ua/28363/>.

Зокрема можуть самостійно проходити онлайн-курси на таких навчальних платформах, як Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn та інших, для наступного перезарахування

результатів навчання. При цьому важливо, щоб знання та навички, що формуються під час проходження певного онлайн-курсу чи його частин, мали зв'язок з очікуваними навчальними результатами даної дисципліни та перевірялись в підсумковому оцінюванні.

Правила академічної доброчесності

Документи з Академічної доброчесності викладені на сайті університету

<http://nuwm.edu.ua/sp/akademichna-dobrochesnistj>.

Здобувачі зобов'язані дотримуватися Кодексу честі студентів НУВГП, який встановлює загальні моральні принципи та правила етичної поведінки осіб, які навчаються в університеті, та якими вони мають керуватися у своїй діяльності:

<http://ep3.nuwm.edu.ua/4917/1/>

[Кодекс%20честі%20студентів%20зах.pdf](#).

Усі виконані навчальні завдання здобувачі самостійно перевіряють на виявлення текстових запозичень через університетську платформу MOODLE <http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Unplag>.

В аудиторії здобувачі не допускаються до списування та обману – за порушення принципів академічної доброчесності викладач може накладати санкції: зниження балів, повернення роботи на доопрацювання, не допущення до захисту роботи та ін.

Принципи доброчесності у НУВГП та відповідність показникам забезпечення якості вищої освіти регламентовано НАЗЯВО та положеннями відділу якості освіти НУВГП.

Сайт НАЗЯВО: <https://naqa.gov.ua/>

Відділ якості освіти НУВГП: <https://nuwm.edu.ua/struktorni-pidrozdili/vyo>

Вимоги до відвідування

Пропущенні заняття з навчальної дисципліни відпрацьовуються шляхом самостійного виконання завдань відповідно до методичних рекомендацій. Завдання розміщені на навчальній платформі Moodle. Студент може звернутись безпосередньо до викладача з приводу отримання індивідуальних завдань або з використанням зазначених засобів комунікації та отримати он-лайн консультацію через систему Google Meet.

Здобувачі можуть на заняттях використовувати мобільні телефони та ноутбуки, але виключно в навчальних цілях з даної дисципліни.

Автор
Доцент

Тетяна КОБЕРСЬКА

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №323
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП):
Сертифікат 58E2D9E7F900307B0400000807E2D0054327D00